

Vereniging voor Verslavingsgeneeskunde Nederland

Intercollegiale Toetsing

Intercollegiale toetsing (ICT) is als volgt te omschrijven: *”vorm van deskundigheidsbevordering waarbij met specialisten uit het eigen specialisme of andere professionals met wie in multidisciplinair verband aan hetzelfde proces wordt samengewerkt, wordt gereflecteerd op het eigen handelen. Daarbij wordt het eigen handelen in een cyclisch proces volgens een vaste systematiek getoetst aan een vastgestelde norm en daarmee in overeenstemming gebracht.”*

Intercollegiale toetsing moet in overeenstemming zijn met de criteria die daarvoor door de wetenschappelijke verenigingen zijn gesteld. In het voorliggende stuk worden de criteria beschreven waaraan intercollegiale toetsing moet voldoen.

Inleiding

ICT blijkt een lastig begrip. Voor veel collega's, is het een vraagteken wat nu bedoeld wordt met het *cyclisch toetsingsproces dat gericht is op verbetering van de kwaliteit van de beroepsuitoefening van de verslavingsarts.*

Verwarring daarover kan er toe leiden dat de uitvoering van ICT divers plaatsvindt.

In onderstaande tekst wordt kort uiteengezet:

1. Methodiek van intercollegiale toetsing
2. Wat is het essentiële kenmerk van ICT
3. Uitvoeringscriteria
4. Eisen
5. Toezicht op intercollegiale toetsing
6. Inwerkingtreding

1 Methodiek van intercollegiale toetsing

Iedereen die een vak uitoefent zal de kennis en kunde die voor een goede uitoefening van dit vak nodig zijn up-to-date moeten houden. Deskundigheid in het vakgebied dat wordt uitgeoefend mag daarbij worden verwacht en verlangd.

Scholing en training zijn onmisbaar als deskundigheidsbevorderende activiteit. Daarbij is sprake van bevorderen van de vakbekwaamheid onder leiding van een opleider/ trainer.

Met het je eigen maken van kennis en algemene vaardigheden op het vakgebied is nog niet de slag gemaakt naar het *toepassen ervan in de praktijk.* Daarvoor zijn andere leermethoden noodzakelijk.

Ook de rol die de *persoonkenmerken* van de professional zelf, zoals diens persoonlijkheid, maatschappijvisie, visie op ziek-zijn etc. speelt op het uitoefenen van het vak is onmiskenbaar. Deze aspecten (implementatie van kennis en kunde naast de rol van de professional als mens) laten zich goed leren in een setting van beroepsbeoefenaren bij elkaar zonder dat er sprake is van een opleider - leerling, meester - gezelsituatie.

Intercollegiale toetsing op deze manier ingevuld (*intercollegiaal leren*) zou in het kader van professionalisering van verslavingsartsen beter voldoen. Onder de vlag van intercollegiale

Vereniging voor Verslavingsgeneeskunde Nederland

toetsing kunnen dus diverse methodische wijzen van intercollegiaal, in gelijkwaardigheid, in openheid en met vertrouwen leren, de erkenning krijgen in het kader van herregistratie. Intercollegiale toetsing wordt onderscheiden in "intercollegiale toetsing in engere zin" en "intervisie". Intercollegiale toetsing in engere zin leent zich vooral voor toetsing van het gebruik van de juiste protocollen. Intervisie heeft vooral betrekking op de rol van de persoonskenmerken van de professional. De VVGN kiest voor intercollegiale toetsing in engere zin. Voor intervisie wordt verwezen naar documenten over de kwaliteitsvisite.

2 Het essentiële kenmerk van ICT

Kenmerkend voor intercollegiale toetsing is het in een cyclisch proces verbeteren van het eigen professioneel handelen, volgens een collectief aanvaarde norm, en deze verbetering aantoonbaar maken. De verbetering wordt gerealiseerd door periodiek en op methodische wijze te reflecteren op het eigen werk als waarborg voor het cyclisch proces. Het *eigen handelen* is dus onderwerp van onderzoek en verbetering. Het gaat er niet om wat er binnen de eigen organisatie beter zou kunnen, of hoe anderen hun werk zouden moeten doen met positieve effecten voor het eigen functioneren, nee, de insteek is het verbeteren van de eigen "performance", het eigen *professioneel handelen* in de praktijk van alle dag. ICT is het op methodische wijze proberen in het dagelijks functioneren een verbetering te bereiken, en evalueren welke veranderingen concreet zijn gerealiseerd.

3 Uitvoeringscriteria

Verplicht/facultatief

- Deelname aan intercollegiale toetsing is een verplichte deskundigheidsbevorderende activiteit voor de verslavingsarts KNMG om voor herregistratie in aanmerking te komen. Onderlinge toetsing vindt plaats onder verantwoordelijkheid van de professionals van betreffende beroepsgroep verslavingsartsen KNMG.

Groepsgrootte en groepssamenstelling

- De grootte van de groep dient tussen de 4 en 12 deelnemers te zijn. In beginsel is er sprake van een vaste groep deelnemers. Deelnemers kunnen allen in dezelfde organisatie werkzaam zijn, maar kunnen ook in verschillende organisaties werken.
- Elke bijeenkomst heeft een gespreksleider die ervaren is in de gehanteerde methodiek.
- Een ICT groep wordt erkend indien begeleider een geaccrediteerde scholing als begeleider heeft gevolgd.
- Tenminste 75% van de deelnemers is geregistreerd als verslavingsarts KNMG. Zij verrichten werkzaamheden die passen in het profiel van het eigen specialisme. Deelname van anderen met wie in multidisciplinair verband wordt samengewerkt, kan afhankelijk van het onderwerp tot noodzakelijke verrijking van expertise leiden.
- Artsen in opleiding tot specialist (aios) verslavingsarts KNMG kunnen deelnemen als zij tenminste 1 jaar in opleiding zijn in het betreffende specialisme of het onderdeel intercollegiale toetsing in de opleiding met goed gevolg hebben afgerond.
- Het aantal aios, specialisten uit een ander specialisme¹ of overige professionals mag maximaal 25% van de omvang van de groep uitmaken.
- Deelnemers zijn gelijkwaardig. Dat wil zeggen dat er tussen deelnemende leden geen

Vereniging voor Verslavingsgeneeskunde Nederland

sprake mag zijn van een hiërarchische² verhouding; niet binnen de groep maar ook niet daarbuiten.

Omvang

- Minimaal 8 uur per jaar, verdeeld in minimaal 3 periodieke bijeenkomsten, moet als minimum gezien worden om aan basis kwaliteitseisen te voldoen. Per jaar kan gemiddeld maximaal 10 uur deelname aan ICT bij herregistratie worden opgevoerd.

Werkwijze

- Onderlinge toetsingsgroepen zijn zelfsturend. Dat wil zeggen dat de deelnemers in overleg bepalen welk onderwerp wordt besproken binnen de groep.
- Het onderwerp wordt motiverend ingeleid en kan bij de start vertaald in een 'hoe kan ik (wij)?'- vraag.
- Het onderwerp is van te voren bekend en er is helder wie het voorbereidt en hoe.
- Het onderwerp dient wel altijd de professionaliteit als verslavingsarts te bevorderen
- De gehanteerde methodieken zijn voor ieder duidelijk (toegelicht en besproken).
- De gehanteerde methodiek dient te passen bij de ingebrachte problematiek; een groep kan dus van meerdere methodieken gebruik maken (gestoeld op plan-do-act-check cyclus)
- De stappen van de methodiek zijn op papier beschikbaar (bijvoorbeeld: zeven stappen methode).
- De gespreksleider licht het doel van elke stap toe bij de overgang naar een volgende fase.
- Karakter van een stap wordt bewaakt door bijsturende interventies van de gespreksleider.
- Elementen van handelen kunnen eenvoudig geregistreerd worden.
- De deelnemers voeren de afgesproken taken uit.
- Eenmaal per jaar (of aan het eind van een kortere ICT-cyclus) worden het proces en de gebruikte methodieken geëvalueerd en formuleert de groep verbeterpunten.
- De aanbevolen (o.a. binnen sociale geneeskunde ook meest gebruikelijke) methode voor intercollegiale toetsing is de zogeheten zeven stappen methode:
 1. kiezen van het onderwerp
 2. opstellen van criteria voor de wenselijke zorg (bijvoorbeeld: beschikbare richtlijn)
 3. verzamelen van gegevens over de verleende zorg
 4. toetsen van de verleende zorg aan de geformuleerde criteria voor wenselijke zorg
 5. verbeterplan opstellen
 6. rapporteren aan het management
 7. evalueren van de verbeteringen/veranderingenEen cyclus kan -in principe- in ongeveer 3-4 sessies plaatsvinden

¹ Let wel: de verslavingsarts KNMG die deelneemt aan intercollegiale toetsing in een ander specialisme, neemt daarmee **niet** deel aan intercollegiale toetsing in zijn eigen specialisme!

² De ervaring heeft geleerd dat de aanwezigheid van leidinggevenden, wier taak onder andere is het beoordelen van het functioneren van collega's, andere deelnemers in de ICT-groep ervan weerhoudt om volledig aan het proces deel te nemen.

Vereniging voor Verslavingsgeneeskunde Nederland

Verslaglegging

Van iedere bijeenkomst wordt een verslag gemaakt. Hierin wordt vermeld:

- Datum van bijeenkomst
- Namen deelnemers (voorletters, (meisjes)naam)
- Behandeld onderwerp en toetsingsmethode
- Gemaakte werkafspraken, besluiten en follow-up
- De groep maakt aan het einde van een ICT-cyclus, doch tenminste eenmaal per jaar, een overzicht met data, onderwerpen met methodiek, aanwezigheidsregistratie. Van dit overzicht wordt na opstelling aan alle vermelde deelnemers een door de opsteller en de gespreksleider ondertekend exemplaar verstrekt.

4 Eisen

ICT maakt onderdeel uit van het totaal aan activiteiten dat een verslavingsarts KNMG onderneemt in het kader van zijn herregistratie.

Gemiddeld per jaar moet tenminste 40 uur aan deskundigheidsbevordering worden gedaan, waarvan 20 uur geaccrediteerde bij- en nascholing betreffen, tenminste 8 uur intercollegiale toetsing en daarnaast 12 uur overige deskundigheidsbevorderende activiteiten. Uren *overige deskundigheidsbevorderende activiteiten* kunnen deels (maximaal 2 uren per jaar) worden gecompenseerd door extra uren intercollegiale toetsing.

In tenminste 3 van de 5 jaren moet worden deelgenomen aan intercollegiale toetsing. Eenzelfde eis geldt overigens voor deelname aan bij- en nascholing en/of overige deskundigheidsbevorderende activiteiten.

De verslavingsarts KNMG dient bij herregistratie zelf te documenteren dat aan de eisen is voldaan. Het documenteren van deelname aan de intercollegiale toetsing geschiedt door het overleggen van de overzichten van deelname aan intercollegiale toetsingsgroep(en), die eenmaal per jaar (of aan het einde van een korter durende ICT-cyclus) door de ICT-groep worden opgesteld, en aan alle deelnemers verstrekt.

5 Toezicht:

Voor het toezicht dient de registratiecommissie een systematiek te ontwikkelen voor het steekproefsgewijze verzamelen van de (jaar)overzichten en het periodiek bespreken daarvan door de registratiecommissie. Daar kunnen wijzigingen van deze bepalingen uit voortvloeien. Registratie van ICT groepen door de registratiecommissie wordt overbodig als op deze wijze toezicht wordt georganiseerd.

6 Inwerkingtreding

Deze criteria voor intercollegiale toetsing gelden met ingang van 18 september 2014.

Vereniging voor Verslavingsgeneeskunde Nederland

**VERENIGING voor
VERSLAVINGSGENEESKUNDE
NEDERLAND
www.vvgn.nl**

Postbus 149
2130 AC HOOFDDORP
tel. : 085 - 8640026
e-mail : info@vvgn.nl
KvK Amsterdam 40534861
NL66 INGB 0004 3243 53 tnv VVGN